

UNIVERZITA PARDUBICE

FAKULTA FILOZOFICKÁ

KATEDRA FILOSOFIE

Etika autenticity Charlese Taylora

Markéta Černá

Bakalářská práce

2011

Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická
Akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Markéta ČERNÁ**
Osobní číslo: **H08197**
Studijní program: **B6101 Filozofie**
Studijní obor: **Filozofie**
Název tématu: **Etika autenticity Charlese Taylora**
Zadávací katedra: **Katedra filosofie**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Studentka rozebere dostupné texty, v nichž se Charles Taylor zabývá etikou autenticity. Cílem práce je popsat, případně kriticky rozebrat koncepci etiky autenticity v díle daného myslitele. Kromě precizních formulací základních tezí kanadského filosofa studentka analyzuje dostupnou českou či anglickou literaturu sekundární.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

Charles Taylor, Etika autenticity, Filosofia: Praha 2002. Charles Taylor, Multikulturalismus, Zkoumání politiky uznání, Filosofia: Praha 2002. Josef Velek, ed., Etika autonomie a autenticity, Filosofia: Praha 1997. Ruth Abbey, Charles Taylor, Princeton University Press: Oxford 2000.

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Tomáš Hejduk, Ph.D.
Katedra filosofie

Datum zadání bakalářské práce: **30. dubna 2010**

Termín odevzdání bakalářské práce: **31. března 2011**

prof. PhDr. Petr Vorel, CSc.
děkan

L.S.

PhDr. Aleš Prázný, Ph.D.
vedoucí katedry

V Pardubicích dne 30. listopadu 2010

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 03. 06. 2011

Markéta Černá

Na tomto místě bych velice ráda poděkovala svému vedoucímu bakalářské práce, panu Mgr. Tomáši Hejdkovi, PhD., za velmi dobré rady, potřebnou kritiku a za podporu při tvorbě mé bakalářské práce. Dále bych chtěla poděkovat své rodině a mým nejbližším přátelům za neustálou podporu.

Abstrakt

Tato bakalářská práce je zaměřena na Charlese Taylora a jeho etické myšlení. Popisuje základní body Taylorovy filosofie a snaží se čtenáře uvést do problematiky Etiky authenticity.

Klíčová slova: etika, autenticita, identita, sebeurčení, Charles Taylor

Abstract

The bachelor thesis is aimed on Charles Taylor and his ethical thinking. It describes basic points of Taylor's philosophy and also it tries to introduce the problems of *The Ethics of Authenticity* to the reader.

Key words: ethics, authenticity, identity, self-determination, Charles Taylor

Obsah:

ÚVOD.....	8
1. FILOSOFIE CHARLESE TAYLORA.....	10
2. ÚVOD DO PROJEKTU „ETIKA AUTENTICITY“.....	14
3. ETIKA AUTENTICITY.....	15
3.1. Tři „neduhy“ moderny.....	15
3.2. Nebezpečí individualismu a ztráty smyslu.....	19
3.3. Zdroje současného ideálu neboli zdroje autenticity.....	21
3.4. Rozumné zdůvodňování ideálů.....	22
3.5. Potřeba uznání ze strany druhých.....	25
3.6. Sklon k subjektivismu a soustředění se na jáství.....	29
3.7. Boj pokračuje.....	31
ZÁVĚR.....	33
Bibliografie.....	36

ÚVOD

Má bakalářská práce se zabývá myšlením Charlese Taylora. Ústřední knihou, ze které jsem vycházela, je *Etika authenticity* právě od Charlese Taylora. Celá moje bakalářská práce se snaží rozebrat Taylorovo myšlení a jeho koncepci authenticity. Dále jsem do textu připojila i názory jiných autorů, jak na Taylora, tak i na jeho myšlení a filosofii.

Na začátku své práce se zabývám Taylorem a jeho filosofií obecně. Zde jsem nejvíce vycházela z Ruth Abbey a Anny Remišové. Obě se shodují v tom, že Charles Taylor je mimořádný současný filosof, který je znám jak na poli politického myšlení, tak i na poli etického myšlení. Jde o filosofa, který je znám i mimo anglicky mluvící země a to hlavně díky svému rozsáhlému dílu, které postihuje řadu problematik a názorů. Taylor je filosof, dá se říct, všestranný a to zdůrazňuje ve své práci právě již zmíněná Ruth Abbey.

Dále se ve své práci zabývám především *Etikou authenticity*. Tuto knihu jsem se snažila co nejlepším způsobem pochopit a nějak uchopit, abych to určitým způsobem ve svém textu mohla předat dále. Nejprve se zaměřuji na tři moderní problémy, které jsou podle Taylora právě v moderním myšlení velmi běžné. Chce je podrobně rozebrat, popsat a nějakým způsobem ukázat, proč se jimi máme zabývat. Tyto problémy jsou: *individualismus, instrumentalismus a ztráta svobody v politické rovině*.

Skrze tyto tři moderní problémy či neduhy, jak je Taylor nazývá, se postupně dostávám k autenticitě, která je velmi důležitým pojmem v Taylorově myšlení. Je důležité stanovit, odkud si tento pojem Taylor bere, jak ho chápe, jak ho používá apod. Skrze určování tzv. ideálu authenticity, který je v moderní době velmi známý, se postupně ve svém textu dostávám ke „klasifikaci“ jazyka a dále k myšlence důležitosti uznání od druhých lidí a s tím související komunikaci.

Na konci své práce píšu o tom, že „boj pokračuje“. Taylor je totiž přesvědčen, že pokud moderní kultura žije podle ideálu authenticity, pak je možná dvojitá cesta vývoje. Špatná cesta to bude pro toho, kdo nějak doufal v definitivní a konečné řešení. Věk authenticity je věkem, kde za sebe každý nese odpovědnost, právě díky individualismu, který se tolik rozšiřuje. No a dobrá cesta to je z toho důvodu, že pokud není definitivní

řešení, pak není ani definitivní úpadek či špatný konec. Každý tedy doufá, v nějakou cestu, která by nejvíce vyhovovala právě jemu samému. Každý má svou neotřesitelnou svobodu a právě kvůli tomu je tu ten boj. Tímto bojem má Taylor na mysli to, že není žádné jednotné řešení, že je jich mnoho a stále mezi sebou bojují.

1. FILOSOFIE CHARLESE TAYLORA

Charles Taylor je kanadský filosof. Dlouho působil jako profesor sociální a politické teorie v Oxfordu a v současnosti je profesorem politické vědy a filosofie na montrealské McGillově Univerzitě. Na půdě naší morální filosofie je známý především jako jeden z předních představitelů politické diskuse mezi liberalismem a komunitarismem. Méně znám je tím, že patří mezi klíčové osobnosti současné morální filosofie, protože jedno z hlavních témat jeho filosofického myšlení představuje problém morálně-etického zakotvení současných politických teorií a snaha reformulovat morální základy moderních etických teorií.¹

Charles Taylor je dnes jedním z nejvlivnějších a nejplodnějších filosofů v anglicky mluvících zemích. Jeho vliv však sahá i do jiných jazyků. Představuje jak politického, tak i morálního filosofa. Jeho nejsilnější stránkou je rozsah jeho prací, který vede od úvahy nad umělou inteligencí až k analýzám současné multikulturní společnosti.² Než se ale zaměříme na detaily a rozmanité části Taylorovy morální teorie, je důležité si ujasnit, o čem tato teorie vlastně je. Také je důležité upozornit na zásadní body, které podle Taylora v morálce být musí.

Ruth Abbey píše o Taylorovi, že vytváří velice širokou morální sféru. Do této sféry zahrnuje záležitosti normální morální společnosti, jako jsou otázky o individuálním vztahu k ostatním. Taylor si myslí, že mezi morálkou a jedinečností důvěrného přátelství je velmi napjatý vztah. Podle Taylora je důležité, abychom se dali cestou dobrého chování, což je jediná správná cesta. Pak je ale důležité ujasnit si, co je dobré a správné. Podle Taylora morálka zahrnuje otázky o tom, co má být správné.³

Šíře Taylorovy koncepce o morálce je částečně reakcí proti hranicím v moderních filosofiích. *Za prvé* je moderní morální filosofie zaměřena na povinnosti neboli závazky vůči ostatním. Jde o povinnosti, které cítíme vůči ostatním. Ale jde i o závazky, které

---

¹ REMIŠOVÁ, Anna. *Dejiny etického myslenia v Európe a USA*. 1. vyd. Bratislava: Kalligram, 2008. 894 s. ISBN 978-80-8101-103-0, s. 742.

² ABBEY, Ruth. *Charles Taylor / Ruth Abbey*. Oxford Princeton: Princeton University Press, 2000. 250 s. ISBN 0-691-05714-1, s. 1.

³ Tamtéž, s. 10.

máme k přátelům, kamarádům a rodině. Moderní morální filosofie je zaměřena na to, co bychom správně měli udělat, pokud se to týká druhých a jejich činností. K tomuto přístupu, který srovnává morálku s otázkami o tom, co je správné, je Taylor kritický. Stěžuje si na to, že v mnoha moderních morálních filosofii je kladena pozornost na rozkazy nebo normy, které usměřují jednání, zatímco představy o dobru jsou úplně opomíjené. Morálka se soustředí na to, co bychom měli dělat a ne na to, co je hodnotné samo od sebe. Za druhé, moderní morální filosofie nabízí univerzální odpovědi na otázky, které se ptají po tom, co je správné dělat, a berou ohled na ostatní lidi. Tyto všeobecné odpovědi jsou předpoklady pro ideální lidskou rovnost.⁴

Dalším klíčovým bodem Taylorovy morálky je *pluralismus*. V rámci pluralismu Taylor tvrdí, že oblast morálky zahrnuje zcela odlišná dobra: některá jsou univerzální, jiných dosahujeme bez většího kolektivního omezení jako je stát, zatímco ostatní jsou stále více individuální a specifická ke kulturám nebo skupinám. Taylor věří, že v každém lidském životě je vždy rozpoznatelná rozmanitost dober.⁵

Další odpovědí na to, co je pluralitní morální život, je subjektivismus. K tomuto subjektivismu se dostáváme skrze relativismus, o kterém Taylor tvrdí, že je spojen s pluralismem. Subjektivismus obsahuje víru, že výběr mezi dobry umí být oprávněný pouze v souladu s individuálními volbami nebo inklinacemi.⁶

V rámci moderny Taylor zaujímá „zlatou střední cestu“. Tvrdí, že mají pravdu, jak kritici moderny, tak i její zastánci. Nemají ale pravdu ve všem. Proto nám Taylor ukazuje, že je možné se dát i jinou cestou. Homer Steinfath píše, že Charles Taylor vypracoval „diagnózu moderny, která má být jakousi obranou před jejími zjednodušeními jak ze strany optimistických obhájců, tak i ze strany pesimistických kritiků.“⁷ Taylor se snaží obrousit hrany protikladných pozic a dojít tak ke svému vlastnímu tvrzení.⁸ Taylorova střední cesta není jen pouhým kompromisem mezi kritiky a zastánci moderny, jde o rovinu, kde se teze

---

⁴ ABBEY, Ruth. *Charles Taylor / Ruth Abbey*. Oxford Princeton: Princeton University Press, 2000. 250 s. ISBN 0-691-05714-1, s. 11.

⁵ Tamtéž, s. 12.

⁶ Tamtéž, s. 15.

⁷ VELEK, Josef; STEINFATH, Holmer. *Etika autonomie a autenticity: Autenticita a uznání*. 1.vyd. Praha: Filosofia, 1997. 220 s. ISBN 80-7007-099-4. s. 41.

⁸ REMIŠOVÁ, Anna. *Dejiny etického myslenia v Európe a USA*. 1. vyd. Bratislava: Kalligram, 2008. 894 s. ISBN 978-80-8101-103-0, s. 742

a antiteze nejví jako vylučující se protiklady.⁹ Pro Taylora je důležité, abychom odhalili moderní ideál, protože jedině tak můžeme pochopit moderní dobu a nasměrovat dnešní vývoj na správnou cestu.

A co se týče koncepce etiky, tak Taylor zaujímá ten postoj, že člověk vnímá svět jako svět významů nebo smyslu, protože lidský život všeobecně a moderní obzvlášť, je jimi strukturovaný. Věci, které vnímáme, mají pro nás smysl proto, že se vztahují k našim touhám nebo cílům. Nejsou neurčité, ale mají význam.¹⁰ Tento smysl nebo význam se podle Taylora projevuje na různých úrovních. Nevnímáme jen to, co pro nás má biologický význam, významy často potřebují interpretaci. A právě kvůli této potřebné interpretaci, se dostáváme k důležité pozici jazyka. Taylorova teorie jazyka se nedá oddělit od jeho chápání člověka, které se zase nedá oddělit od jeho pojetí morálního života. Všechny Taylorovy hlavní ideje jsou v jeho filosofii úzce provázány.¹¹ Taylor tvrdí, že jazyk není jen prostředek pro prezentování nezávisle existující reality, ale má schopnost tvarovat a transformovat.¹² Jazyk není pouze soukromou záležitostí, musí být vždy spojen s konverzací s jinými lidmi. Jazyk se podle Taylora můžeme naučit pouze v komunikaci s ostatními, protože „jazyk vždy existuje a udržuje se jen díky jazykové komunitě.“¹³ Z čehož vyplývá, že jako dějinné a sociální bytosti se vždy nacházíme v řečově strukturovaném přirozeném světě. A právě v komunikaci, díky které se dorozumíváme s ostatními lidmi, se dostáváme k určitým nevyhnutelným rámcům či horizontům významů, uvnitř kterých rozumíme věcem, sobě samému a i ostatním lidem kolem sebe. Tyto rámce dávají podobu a smysl individuálním životům a poskytují odpověď na morální otázky: co je správné dělat, co znamená být dobrým člověkem, co je smysluplné, a co je

---

⁹ REMIŠOVÁ, Anna. *Dejiny etického myslenia v Európe a USA*. 1. vyd. Bratislava: Kalligram, 2008. 894 s. ISBN 978-80-8101-103-0, s. 742

¹⁰ TAYLOR, Charles. (1989): *Sources of the Self. The Making of the Modern Identity*. Harvard University Press, Cambridge, Massachusetts 1989, s. 34. In: NAGL, Ludwig. *Etika autonomie a autenticity: Meze etického univerzalizmu? Anylýza knihy Charlese Taylora The Malaise of Modernity*. 1.vyd. Praha: Filosofia, 1997. 220 s. ISBN 80-7007-099-4.

¹¹ REMIŠOVÁ, Anna. *Dejiny etického myslenia v Európe a USA*. 1. vyd. Bratislava: Kalligram, 2008. 894 s. ISBN 978-80-8101-103-0, s. 742.

¹² Tamtéž, s. 744

¹³ TAYLOR, Charles. (1989): *Sources of the Self. The Making of the Modern Identity*. Harvard University Press, Cambridge, Massachusetts 1989, s. 35. In: NAGL, Ludwig. *Etika autonomie a autenticity: Meze etického univerzalizmu? Anylýza knihy Charlese Taylora The Malaise of Modernity*. 1.vyd. Praha: Filosofia, 1997. 220 s. ISBN 80-7007-099-4.

hodnotné. Díky těmto rámcům posuzujeme své životy a míru jejich naplnění.¹⁴

Morální rámce jsou podle Charlese Taylora obsažené a vyjádřené v našem morálním jednání, v morálních postojích a v poznání toho, co je morálně správné. Abychom pochopili naše morální postoje, tak musíme podle Taylora artikulovat tento rámec či horizont významů.¹⁵ „Interpretovat tento rámec znamená interpretovat to, co dává smysl našim morálním postojům.“¹⁶ V Taylorově koncepci, zabývající se morálním prostorem, Taylor obhájí tzv. silnou tezi, podle které je zcela nemožné, abychom jednali mimo hodnotové rámce. Pro člověka je tedy zcela nevyhnutelné, aby žil uvnitř těchto hodnotových rámců.¹⁷ Tyto rámce totiž orientují člověka v morálním prostoru.¹⁸ Hodnocení je součástí každého lidského života. V rámci hodnocení rozlišuje Taylor silné a slabé hodnocení. Slabé hodnocení je takové, kde člověk uvažuje, která touha přinese větší míru uspokojení. Na druhé straně je silné hodnocení, které je pro Taylora klíčem k pochopení morálního života. Silné hodnocení je takové, kde člověk uvažuje o hodnotě svého usilování.¹⁹ Je úzce spojeno s pochopením vlastní identity. „Naše identita je to, co nám umožňuje definovat, co je pro nás důležité, a co není.“²⁰ Proto Taylor upřednostňuje silné hodnocení, protože jedině ono se týká morální orientace.

---

¹⁴ REMIŠOVÁ, Anna. *Dejiny etického myslenia v Európe a USA*. 1. vyd. Bratislava: Kalligram, 2008. 894 s. ISBN 978-80-8101-103-0, s. 744.

¹⁵ Tamtéž, s. 744.

¹⁶ TAYLOR, Charles. (1989): *Sources of the Self. The Making of the Modern Identity*. Harvard University Press, Cambridge, Massachusetts 1989, s. 26. In: NAGL, Ludwig. *Etika autonomie a autenticity: Meze etického univerzalizmu? Anylýza knihy Charlese Taylora The Malaise of Modernity*. 1.vyd. Praha: Filosofia, 1997. 220 s. ISBN 80-7007-099-4.

¹⁷ REMIŠOVÁ, Anna. *Dejiny etického myslenia v Európe a USA*. 1. vyd. Bratislava: Kalligram, 2008. 894 s. ISBN 978-80-8101-103-0, s. 745

¹⁸ TAYLOR, Charles. (1989): *Sources of the Self. The Making of the Modern Identity*. Harvard University Press, Cambridge, Massachusetts 1989, s. 29. In: NAGL, Ludwig. *Etika autonomie a autenticity: Meze etického univerzalizmu? Anylýza knihy Charlese Taylora The Malaise of Modernity*. 1.vyd. Praha: Filosofia, 1997. 220 s. ISBN 80-7007-099-4.

¹⁹ REMIŠOVÁ, Anna. *Dejiny etického myslenia v Európe a USA*. 1. vyd. Bratislava: Kalligram, 2008. 894 s. ISBN 978-80-8101-103-0, s. 746.

²⁰ TAYLOR, Charles. (1989): *Sources of the Self. The Making of the Modern Identity*. Harvard University Press, Cambridge, Massachusetts 1989, s. 30. In: NAGL, Ludwig. *Etika autonomie a autenticity: Meze etického univerzalizmu? Anylýza knihy Charlese Taylora The Malaise of Modernity*. 1.vyd. Praha: Filosofia, 1997. 220 s. ISBN 80-7007-099-4.

2. UVEDENÍ DO PROJEKTU „ETIKA AUTENTICITY“

Nyní bych se ráda věnovala ústřední knize mé práce, a to *Etice authenticity* právě od Charlese Taylora. Je to novější verze původního přeepsaného titulu *Neduhy moderny*. Taylor se ve své knize zaměřuje hlavně na hledání autentické identity každého jedince. Nejprve začíná u vymezení jakýchsi znepokojení moderní doby. Pak přechází k tomu, kde tyto znepokojení mají své zdroje. A tak se postupně dostává k tomu, jak utváříme svou identitu, jak se ve světě hledáme a jak se sebe-utváříme. Taylor mluví o tom, že je zapotřebí jazyka. Jazyk vnímá jako velmi důležitý, a tvrdí, že právě díky jazyku můžeme vést dialogy s ostatními lidmi, kteří nám jak v intimní, tak ve veřejné sféře pomáhají, abychom našli svoji neotřesitelnou identitu, a tak se stali autentičtí.

Dnes se často mluví s nedůvěrou o cíli sebe-uskutečnění. Pohlíží se na to jako na egoismus. A to v tom smyslu, že všichni myslí jen na sebe a na své cíle a nehledí na ostatní. V tomto smyslu právě někteří, kteří kritizují ideál sebe-uskutečnění, mluví o egoismu. Toto tvrzení, které prosazují kritici moderního ideálu, může vést k odsouzení kultury authenticity. Na druhé straně jsou ale ti, kteří tuto kulturu podporují a věří v ni. Taylor ale nesleduje ani jednu z těchto cest. Říká: „místo abychom tuto kulturu zcela zavrhlí nebo ji jen prosazovali v její stávající podobě, měli bychom se pokusit pozvednout její praxi tím, že těm, kteří se jí účastní, zřetelněji předvedeme, co je vlastně obsahem etiky, kterou schvalují.“²¹ Neměli bychom přihlížet střetům mezi zastánci a kritiky kultury. „Boj by neměl být veden *proti* autenticitě či *za* ni, ale *o* ni, o definici jejího vlastního smyslu.“²²

---

²¹ TAYLOR, Charles. *Etika authenticity*. 1.vyd. Praha: Filosofia, 2001, 138 s. ISBN 80-7007-150-8, s. 70.

²² Tamtéž, s. 70.

3. ETIKA AUTENTICITY

3.1. Tři „neduhy“ moderny

Taylor se ve své knize *Etika autenticity* zaměřuje na problémy moderny. Ludwig Nagl ve svém spise píše, že „důsledkem post-tradičního univerzalizmu osvícenské etiky je podle Taylora několik „neduhů“, které jsou s to zdiskreditovat projekt moderny“.²³ Těmito neduhy má Taylor na mysli ty věci, o kterých si mnoho lidí myslí, že jsou úpadkem současné doby. I když se současná kultura „vyvíjí“, čímž myslí, že jde dopředu vědecký a technický pokrok, zvětšuje se osobní svoboda, ženy mají stejná práva jako muži apod., tak si mnoho lidí i přes to myslí, že dochází k úpadku. Že ještě nejde o ten „pravý“ pokrok. Taylor se zaměřuje na tři obecně dobře známá znepokojení. Tato znepokojení či problémy jsou tak známá, že se běžně používají a nikdo se nad nimi nepozastavuje. Lidé je berou samozřejmě. Sice o nich nějakým způsobem vědí a myslí si, že jim rozumí, ale nikdo se už na ně více neptá, ani je nijak nezkoumá. Kdyby se totiž někdo podrobněji zeptal, pak by se zjistilo, že jim v podstatě lidé pořádně nerozumí, že je neumí vlastně pořádně a srozumitelně popsat a vysvětlit. A právě tuto samozřejmost, která okolo těchto znepokojení panuje, Taylor popisuje. Je totiž přesvědčen, že samozřejmost těchto znepokojení vlastně jen ukazuje to, že jim lidé ve skutečnosti ani nerozumí.

Individualismus je prvním zdrojem znepokojení neboli „neduhem“ moderny, jak to označuje Taylor. Jen málo lidí by se ho chtělo vzdát, jde o jakousi vymoženost moderní doby či způsob života. Lidé se díky individualismu mohou svobodně rozhodovat. Mají pocit, že si mohou dělat, co chtějí, a že jejich svoboda není nijak omezena. Pokus o nějaké individuální vyjádření sebe sama je základem pro všechny moderní druhy života.²⁴ Ale na druhé straně je tu i spousta lidí, co si naopak myslí, že individualismus ještě není zcela dovršen a že je jejich svoboda stále v určitých okovech.

---

²³ VELEK, Josef; NAGL, Ludwig. *Etika autonomie a autenticity: Meze etického univerzalizmu? Analýza knihy Charlese Taylora The Malaise of Modernity*. 1.vyd. Praha: Filosofia, 1997. 220 s. ISBN 80-7007-099-4, s. 20.

²⁴ Tamtéž, s. 20.

„Tyto zisky, které princip moderny umožnil (v žádném případě je však všechny neuskutečnil!), však mají značné důsledky a závažná sebeomezení.“²⁵ Sice jsme dosáhli moderní svobody, ale jen za tu cenu, že jsme se museli odpoutat od morálních horizontů. Dalším negativním bodem individualismu je stále větší koncentrace na jáství. S čímž je spojeno, že zapomínáme na druhé lidi kolem sebe. Myslíme jen na sebe a na to, abychom se měli co nejlépe. O této myšlence se zmiňuje i Nietzsche, který tuto koncentraci na jáství nazývá narcismem a mluví o tom, že se tímto svým chováním akorát dostáváme do „bídneho pohodlí“.²⁶

Dříve lidé patřili do určitého uspořádaného a hierarchicky učeněného řádu, znali své místo v tomto řádu a věděli, co se od nich na tomto místě v řádu očekává. To však padlo a s tímto pádem mohla vzniknout moderní svoboda. Tyto řády nás na jedné straně omezovaly, ale na straně druhé nám dávaly smysl, díky němuž jsme chápali svět kolem nás. Věci měly, díky místu v řádu, nějaký význam. „V předosvícenských společnostech existovala závazná situovanost člověka a věci v kosmologickém uspořádání, ve „velkém řetězci bytí“, tj. existovaly rozmanité vzory, které stabilizovaly archaické a feudální obrazy světa.“²⁷ Nastává zde spor, který řeší, zda šlo či nešlo o pozitivní vývoj. K tomuto pádu řádu se lidé staví rozdílně. Jak už jsem se zmínila výše, jsou tací, kteří jsou šťastní za svou svobodu a uznávají moderní dobu, avšak na druhé straně stojí ti, kteří si myslí, že pád řádu není nic dobrého a že jsme tak jen přišli o důležité řazení a chápání světa.

Dalším znepokojením moderní doby je *instrumentální rozum*, který Taylor vysvětluje slovy: „Instrumentálním rozumem chápu typ racionality, o niž se opíráme, když propočítáváme co nejekonomičtější použití prostředků na daný cíl. Měřítkem úspěchu je

---

²⁵ VELEK, Josef; NAGL, Ludwig. *Etika autonomie a autenticity: Meze etického univerzalizmu? Analýza knihy Charlese Taylora The Malaise of Modernity*. 1.vyd. Praha: Filosofia, 1997. 220 s. ISBN 80-7007-099-4, s. 20.

²⁶ NIETZSCHE, F., *Tak pravil Zarathustra*. Přel. O. Fischer. Praha 1914, s. 8; pozn. překl. In: NAGL, Ludwig. *Etika autonomie a autenticity: Meze etického univerzalizmu? Analýza knihy Charlese Taylora The Malaise of Modernity*. 1.vyd. Praha: Filosofia, 1997. 220 s. ISBN 80-7007-099-4.

²⁷ VELEK, Josef; NAGL, Ludwig. *Etika autonomie a autenticity: Meze etického univerzalizmu? Analýza knihy Charlese Taylora The Malaise of Modernity*. 1.vyd. Praha: Filosofia, 1997. 220 s. ISBN 80-7007-099-4, s. 21.

přítom maximální efektivita, tedy nejvhodnější vztah mezi náklady a výnosy.²⁸ Jde tedy o to, že v určitých věcech nehledíme na to, co je dobré a co není, nýbrž hledíme na to, aby naše jednání mělo co nejlepší výsledky, aby to bylo nějak využitelné. Mnoho lidí je tímto instrumentálním rozumem ovlivněno natolik, že už ani nejednají podle citu, ale rovnou se zaměřují na využitelnost. Pokud se takto řídíme instrumentálním rozumem, pak pouze sledujeme maximální užitečnost. A pak dochází k podkopání etických a politických rozmluv.²⁹

Instrumentální rozum se rozšířil kvůli odstranění starých řádů, k čemuž došlo právě v moderní době. Společnost ztratila strukturu a uspořádanost, a proto se nyní začíná více uplatňovat právě zmíněný instrumentální rozum. Věci, zvířata a vše kolem nás ztratilo svůj význam v řádu, který byl kdysi platný, tudíž jsme s nimi začali zacházet jako se surovinami a nástroji. Začalo nám jít o naše záměry. Ohrožením by mohlo být to, že se instrumentální rozum rozšířil natolik, že ovládne naše životy. Lidé se obávají toho, že se o všem bude rozhodovat podle užitečnosti. A namísto nezávislých cílů v životě, nám půjde pouze a maximalizaci výkonů.

Tato obava je zřejmá například v ekonomice, ale hlavně v technologii, na kterou se dnes dává větší a větší důraz. „Dominantní postavení technologie je také považováno za jednu z příčin zužování a zplošťování našich životů. Lidé hovoří o ztrátě souznění, hloubky a bohatosti mezilidských vztahů.“³⁰ Lidé vlastně ztrácejí tu zařazenost, tu uspořádanost a moderní společnost je v podstatě nutí, aby jednali instrumentálně. Například maloobchodní prodejci-nemohou si prodávat, co chtějí, ale musejí myslet na to, co se prodává nejlépe a o co mají lidé zájem. Tím pádem musejí nad svým obchodem a zbožím přemýšlet instrumentálně. Pokud ale lidé jednají pouze instrumentálně, pak Taylor hovoří právě o zúžení a zploštění života. Lidé zapomínají na běžné potřeby, na lásku, na zábavu apod., řídí se jen užitečností, a pak jsou jejich životy ochuzené, tedy zúžené. Podle Taylora lidé zapomínají na obyčejné potěšení, na procházky s přáteli, na chvílky, kdy

---

²⁸ TAYLOR, Charles. *Neduh moderny*, 1991, s. 5. In: NAGL, Ludwig. *Etika autonomie a autenticity: Meze etického univerzalizmu? Analýza knihy Charlese Taylora The Malaise of Modernity*. 1.vyd. Praha: Filosofía, 1997. 220 s. ISBN 80-7007-099-4.

²⁹ VELEK, Josef; NAGL, Ludwig. *Etika autonomie a autenticity: Meze etického univerzalizmu? Analýza knihy Charlese Taylora The Malaise of Modernity*. 1.vyd. Praha: Filosofía, 1997. 220 s. ISBN 80-7007-099-4, s. 22.

³⁰ TAYLOR, Charles. *Etika autenticity*. 1.vyd. Praha: Filosofía, 2001, 138 s. ISBN 80-7007-150-8, s. 13.

nemusejí nic dělat. Lidé se v moderní době nikdy jen tak nezastaví a vše, co dělají, musí mít nějaký předem daný cíl, který chtějí splnit. Na všechno pohlízejí z ekonomického hlediska, vše musí být nějak využitelné.

Dále je instrumentální rozum patrný v politice či lékařství, kde se na pacienta nepohlíží jako na lidský subjekt, nýbrž jako na technologický problém, který je zapotřebí vyřešit. Taylor ve své knize uvádí, že bychom neměli podceňovat sestřičky v nemocnicích, protože to jsou právě ony, které se o pacienta starají jako o živou bytost, jako o člověka a nepohlízejí na něho jako na pouhý subjekt. Tak to totiž mají doktoři. Ve větších nemocnicích neznají pacienty jménem, znají je pouze pod čísly.

Třetím a zároveň posledním problémem či znepokojením moderní doby, na který Taylor upozorňuje, je propojení individualismu a instrumentálního rozumu v oblasti *politické roviny*, kde pak nastává obava ze ztráty svobody. „Neboť moderna, a Taylor to ví, vedla k paradoxní ztrátě politické svobody právě na základě toho, že se svoboda stala reálnou.“³¹ Je to zcela zřetelné na politickém systému. Lidé mají právo volit, mají právo svobodného slova apod., ale v podstatě se zde uplatňuje mírný despotismus. Protože každý se raději stáhne do svého soukromí a bude doma, než aby velel ostatním a měl za ně zodpovědnost. A tím, že se takto každý stáhne, vlastně zůstává jen malý počet lidí, kteří pak doopravdy řídí stát. Může se zdát, že jde stále o demokracii, ale při bližším pohledu zjistíme, že jde právě o již zmíněný mírný despotismus.

Předcházející odstavce pojednávají o znepokojeních moderny, na které se chce Taylor ve své knize dále zaměřit. „První se týká znepokojení vyvolaného tím, co bychom mohli nazvat ztrátou smyslu, mizením morálních horizontů. Druhý neduh se týká zastínění účelů tváří v tvář umocněnému instrumentálnímu rozumu. Třetím je ztráta svobody.“³²

---

³¹ VELEK, Josef; NAGL, Ludwig. *Etika autonomie a autenticity: Meze etického univerzalizismu? Analýza knihy Charlese Taylora The Malaise of Modernity*. 1.vyd. Praha: Filosofia, 1997. 220 s. ISBN 80-7007-099-4, s. 23.

³² TAYLOR, Charles. *Etika autenticity*. 1.vyd. Praha: Filosofia, 2001, 138 s. ISBN 80-7007-150-8, s. 17.

Taylor přemýšlí, jak na všechna tato znepokojení odpovědět. Tvrdí, že mají pravdu jak zastánci moderny, tak i kritici moderny. On chce jít ale střední cestou. Chce plně rozvinout rozhovor, který byl doposud neúplně veden. Chce ho více rozvinout, a tak se dostat až ke kořenům moderny, aby prokázal, kde tato znepokojení začínají.³³ „Pouze důkladná reflexe nás však může poučit, jak modernu kriticky rozvinout.“³⁴

3.2. Nebezpečí individualismu a ztráty smyslu

Prvním problémem, který ve své knize Taylor podrobněji rozebírá, je nebezpečí individualismu, a tím pádem ztráta smyslu. Opírá se zde o knihu *Allana Blooma, The Closing of the American Mind*, kde Bloom popisuje kritické názory dnešních studentů. Podle Blooma studenti věří v povrchní relativismus, protože si myslí, že každý má své vlastní „hodnoty“ a tvrzení, o kterých se nediskutuje. A především by nikdo neměl zpochybňovat hodnoty druhých. Hodnoty každého jedince by se měly respektovat. Tento relativismus je tedy částečně založen na vzájemném respektu, tudíž je odnoží určitého druhu individualismu, kde by lidé měli usilovat o své vlastní sebe-uskutečnění. Tento individualismus sebe-uskutečnění je dnes dostatečně známým a rozšířeným stanoviskem. Soustřeďuje se hlavně na jáství a opomíjí tak závažné otázky, které jáství přesahují. Opět zde Taylor zdůrazňuje, že „důsledkem je zúžený a zploštělý život.“³⁵

U Blooma vidí Taylor nedostatek v tom, že on vůbec nepopisuje morální ideál. Tento ideál stojí v pozadí sebe-uskutečnění člověka a jde o ideál upřímnosti člověka k sobě samému. Tento ideál výborně definoval *Lionel Trilling* v knize *Sincerity and Authenticity* a právě z pojmu, který zde Trilling používá, bude Taylor vycházet. Tudíž bude současný ideál nazývat **autenticitou**. Holmer Steinfath autenticitu vysvětluje tak, že to je pojem, který „označuje přání moderních subjektů určovat sebe sama a vést svůj zvláštní život, je

---

³³ TAYLOR, Charles. *Neduh moderny*, 1991, s. 13-23. In: NAGL, Ludwig. *Etika autonomie a autenticity: Meze etického univerzalizmu? Analýza knihy Charlese Taylora The Malaise of Modernity*. 1.vyd. Praha: Filosofia, 1997. 220 s. ISBN 80-7007-099-4.

³⁴ VELEK, Josef; NAGL, Ludwig. *Etika autonomie a autenticity: Meze etického univerzalizmu? Analýza knihy Charlese Taylora The Malaise of Modernity*. 1.vyd. Praha: Filosofia, 1997. 220 s. ISBN 80-7007-099-4, s. 25.

³⁵ TAYLOR, Charles. *Etika autenticity*. 1.vyd. Praha: Filosofia, 2001. 138 s. ISBN 80-7007-150-8, s. 20.

tedy výrazem specificky moderní představy o dobrém životě.³⁶

Současným morálním ideálem má Taylor na mysli nějaký lepší způsob života, po kterém bychom měli toužit. A přitom bychom měli morálnímu ideálu dobře rozumět. Začneme tedy s porozuměním morální síle. Taylor uvádí, že je důležité ukázat, čím se naše doba odlišuje od dob ostatních. Samozřejmě víme, že se naše doba nějak liší od dob minulých, ale je důležité ukázat, v čem se liší. Taylor v rámci tohoto rozlišení mluví hlavně o tom, že dnešní lidé dávají přednost kariéře před ostatními důležitými věcmi. Hlavní ale je, že si lidé myslí, že se po nich tento postoj vyžaduje. Hlavně v práci mají lidé často tento pocit, že musejí mít práci na prvním místě a že se nepřipouští rodina, či hlídání dětí apod. Všude tomu tak sice není, ale jak jsem již řekla, lidé mají často pocit, že se po nich tyto postoje vyžadují.

Další odlišnost je ta, že by se v naší kultuře dalo mluvit o hájení morálního subjektivismu. Tento názor tvrdí, že morální stanoviska nejsou založena v rozumu, nýbrž je každý přijímá, protože si jimi přijde být přitahován. Rozum tedy o morálních sporech rozhodovat nemůže, může na ně pouze upozorňovat. Každý by měl mít právo na diskusi a na zastávání svého stanoviska. A ostatní by to měli tolerovat a dodržovat. Nemělo by se stát, že lidé budou muset poslouchat jedno stanovisko a řídit se podle něho. Jak jsem již zmínila výše, moderní doba je pro mnoho lidí důkazem toho, že mají svobodu slova a nikdo je v jejich přesvědčení nemůže omezovat.

Faktorem, který zatemňuje význam autenticity jakožto morálního ideálu, je pojednávání o sociálně-vědním výkladu. Ten se totiž většinou vyhýbá odkazům na morální ideály. Již zmíněný individualismus a rozvoj instrumentálního rozumu, jsou považovány za základní jevy industrializace a urbanizace. Dochází ke společenským změnám, které by se měly stát základem nového názoru. Je ale důležité si uvědomit, zda se na těchto změnách podílela či nepodílela lidská motivace. Často se zde hovoří o non-morální motivaci. „Tj. pohnutky, které mohou jedince přimět k jednání, aniž by měly nějaký vztah k jakémukoli morálnímu ideálu.“³⁷

---

³⁶ VELEK, Josef; STEINFATH, Holmer. *Etika autonomie a autenticity: Autenticita a uznání*. 1.vyd. Praha: Filosofie, 1997. 220 s. ISBN 80-7007-099-4, s. 42.

³⁷ TAYLOR, Charles. *Etika autenticity*. 1.vyd. Praha: Filosofie, 2001. 138 s. ISBN 80-7007-150-8, s. 26.

Taylor předkládá takové stanovisko, kde poukazuje na to, že je nejlepší, najít cestu kompromisu mezi výhodami a ztrátami. Spíše ale „potřebujeme nápravu, a v souladu s tím musíme být přesvědčeni o třech skutečnostech: 1) že autenticita je platný ideál, 2) že lze rozumně zdůvodňovat ideály a shodu jednání s těmito ideály, 3) že tyto argumenty mohou mít vliv.“³⁸

Taylor se chce zaměřit a objasnit některá ze svých přesvědčení. Nejdříve se chce ale zaměřit na ideál samotný.

3.3. Zdroje současného ideálu neboli zdroje autenticity

Taylor ve své knize uvádí, že etika autenticity je nový pojem v moderní kultuře, který se zrodil na konci 18. století. Právě v tomto století šlo o pochopení lidských bytostí, jako bytostí, které jsou obdařeny morálním smyslem. Šlo o to, že lidé uměli podle svých citů říci, co je špatné a co je dobré. Nic víc k tomu nepotřebovali, oni to zkrátka uměli vycítit. V tomto smyslu měla morálka jakýsi vnitřní hlas.³⁹

Na počátku vývoje etiky autenticity hrálo toto spojení s našimi vnitřními city velmi důležitou roli. Později ale dochází k eliminaci morálního důrazu, což Taylor vysvětluje tak, že nyní je spojení s našimi city něco, co musíme získat. Jedině tak můžeme být plnohodnotnými lidskými bytostmi. Protože toto spojení s našimi city je velmi důležité, proto na něj nesmíme zapomínat. Je důležité neztratit sám sebe, což se dost často stává z důvodu instrumentálního postoje právě k sobě samému. Čímž Taylor myslí to, že na sebe často pohlížíme pouze jako na kolečko nějakého většího přístroje. Nepohlížíme na sebe jako na lidskou bytost, ale pohlížíme na sebe jako na bytost, která musí ve společnosti, kde žije, prospívat a musí být hlavně užitečná.

Novověkou ideou je nalezení autentického morálního vztahu k nám samým. Spojení mne se mnou samým a spojení s našimi city je důležité i pro originalitu jedince. Každý je osobitý a říká něco jiného, něco, co patří právě jenom jemu. Abych našel sám

---

³⁸ TAYLOR, Charles. *Etika autenticity*. 1.vyd. Praha: Filosofia, 2001. 138 s. ISBN 80-7007-150-8, s. 29.

³⁹ Tamtéž, s. 30.

sebe, a tak i svoji originalitu, je důležité zaměřit se pouze na mé nitro. Pokud jsem věrný sobě samému, jsem pak věrný i své originalitě, kterou mohu nalézt jen já sám. „Každá osoba má svou vlastní míru. Nikdo není pouhou funkcí, pouhým místopřiznatelem nějakého předem daného, určujícího a nezměnitelného obecná. Tato myšlenka je jádrem novodobé etiky. Taylor ví, že tento ideál určité ‚originální autenticity‘ žije v nás všech.“⁴⁰

„Uvědomuji si možnost, která náleží pouze mně. V tom spočívá základ porozumění modernímu ideálu autenticity a cílům sebe-uskutečnění a seberealizace, v jejichž smyslu je ideál obvykle formulován. Jedná se o základ, který dává morální sílu kultuře autenticity.“⁴¹ Tím, že si uvědomíme možnosti, které máme, tak porozumíme modernímu ideálu autenticity a hlavně tomu, co pro nás znamená seberealizace.

Hledání autentické originality je pro Taylora důležité, avšak podle Ludwiga Nagla není toto tvrzení až tak úplně dokonalé. Naglovi vadí, že Taylor autentické hledání originality nijak více nerekonstruuje. Pokud má být totiž něco takového označeno za dobré, musí mít podle Nagla svou vnitřní mez, „jejímž smyslem je univerzální ‚úcta‘, která náleží každé bytosti schopné sebeurčení.“⁴² Taylor popisuje hlavně samotnou strukturu autenticity, a tak vzniká problém, že je nesnadné od sebe odlišit „morálně zodpovědné formy sebeurčení od úpadkových podob novodobého hledání autenticity.“⁴³

3.4. Rozumné zdůvodňování ideálů

V rámci kompromisní cesty při pochopení moderního ideálu autenticity jde Taylorovi o postup, kterým se řídíme, jestliže něco zdůvodňujeme. Při zdůvodňování morálních záležitostí vždy potřebujeme druhou osobu. Jde o našeho diskusního partnera. Tento diskusní partner už předem nějak ví, o čem budeme hovořit, tudíž nikdy nezačínáme

---

⁴⁰ VELEK, Josef; NAGL, Ludwig. *Etika autonomie a autenticity: Meze etického univerzalizmu? Analýza knihy Charlese Taylora The Malaise of Modernity*. 1.vyd. Praha: Filosofia, 1997. 220 s. ISBN 80-7007-099-4, s. 31.

⁴¹ TAYLOR, Charles. *Etika autenticity*. 1.vyd. Praha: Filosofia, 2001. 138 s. ISBN 80-7007-150-8, s. 34.

⁴² VELEK, Josef; NAGL, Ludwig. *Etika autonomie a autenticity: Meze etického univerzalizmu? Analýza knihy Charlese Taylora The Malaise of Modernity*. 1.vyd. Praha: Filosofia, 1997. 220 s. ISBN 80-7007-099-4, s. 32.

⁴³ Tamtéž, s. 32.

od úplného začátku. Tímto začátkem by bylo, kdyby náš partner nevěděl, o čem budeme diskutovat. Jsme ale rozumem obdařené bytosti a v diskusích se umíme pohybovat, proto vždy už víme, co nás v diskusi s partnerem čeká, tudíž nezačínáme od úplného začátku.

„Mé odhalování *mé* vlastní identity neznamena, že ji vypracovávám v izolaci.“⁴⁴ Jde o nějaký interakční mechanismus, který má strukturu dialogu a komunikace. „Jak geneze identity, tak i její vývoj se tedy uskutečňují pomocí sociálního uznání, které teprve umožňuje jakékoli hledání autenticity.“⁴⁵

Již výše jsem zmínila, že podle Taylora jsme plnohodnotné bytosti pouze tehdy, když se spojíme s našimi vnitřními city. V tomto smyslu jsme plnohodnotné bytosti tehdy, osvojujeme-li si jazyky. Jde o elementární lidský charakter. Taylor chápe jazyk jako slova, která používáme při mluvě, ale i jako jiné způsoby vyjadřování, za pomoci kterých definujeme sami sebe. Těmito jinými způsoby myslí např. mimiku, různé pohyby těla apod. A právě do těchto všech jazyků se dostáváme pomocí komunikace s druhými.

Na jedné straně Taylor říká, že obsahy moderny nepotřebují žádnou jinou inspiraci a posilu, že „spočívají v sobě samých“.⁴⁶ Na straně druhé ale uvádí, že to, co má napomoci ztrátě pragmaticko-etických rozmluv, je jazyková forma básnění. Taylor uvádí, že právě v době moderny, kdy se rozšiřují již zmíněná znepokojení, je tohoto nového jazyka potřeba.⁴⁷ „Potřebujeme nové jazyky osobního zaujetí k tomu, abychom si znovu oživilí klíčová lidská dobra.“⁴⁸

Nikdo si nemůže osvojit jazyk izolovaně, vždy jde o komunikaci s druhými lidmi. Zde se Taylor odkazuje na *George Herberta Meada*, který používá termínu „*signifikantní druzí*“. Což jsou druzí lidé, kteří pro nás něco znamenají, tudíž se jimi necháváme ovlivnit.

---

⁴⁴ TAYLOR, Charles. *Neduh moderny*, 1991, s. 47. In: NAGL, Ludwig. *Etika autonomie a autenticity: Meze etického univerzalizmu? Analýza knihy Charlese Taylora The Malaise of Modernity*. 1.vyd. Praha: Filosofia, 1997. 220 s. ISBN 80-7007-099-4.

⁴⁵ VELEK, Josef; NAGL, Ludwig. *Etika autonomie a autenticity: Meze etického univerzalizmu? Analýza knihy Charlese Taylora The Malaise of Modernity*. 1.vyd. Praha: Filosofia, 1997. 220 s. ISBN 80-7007-099-4, s. 33.

⁴⁶ Tamtéž, s. 38.

⁴⁷ Tamtéž, s. 38.

⁴⁸ TAYLOR, Charles. *Zdroje jáství*. In: NAGEL, Ludwig. *Etika autonomie a autenticity: Meze etického univerzalizmu? Analýza knihy Charlese Taylora The Malaise of Modernity*. 1.vyd. Praha: Filosofia, 1997. 220 s. ISBN 80-7007-099-4, s. 513.

Vlastní identitu vždy definujeme v dialogu. A i když na nás již určití signifikantní druzí nepůsobí, tak dialog, který s nimi vedeme v nitru, stále pokračuje. Ti signifikantní druzí, kteří se objevují na počátku našeho života, na nás mají stálý vliv. Jedná se například o naše rodiče, kteří nás ovlivňují již od dětství. A i když jsou tyto všechny vztahy velmi důležité, je také důležité uvědomit si, že nemůžeme být celý život závislí a musíme si najít vlastní cestu. „Vztah k druhým osobám nepotřebujeme proto, abychom dospěli k sebeurčení, nýbrž k sebe-uskutečnění.“⁴⁹ Podle Taylora je toto běžně přijímané mínění klamné, protože podceňuje místo dialogu v životě člověka. Místo dialogu v životě člověka by naopak mělo hrát roli důležitou, ne jen nějakou vedlejší.

Abychom se mohli bavit o sebe-uskutečnění a o hledání vlastní identity v dialogu s druhými, je nutné nejprve stanovit, co vlastně znamená pojem *identita*. Identita je pozadí, na kterém naše záliby a přání získávají nějaký smysl. „Pokud jsou mi některé z věcí, kterých si zvláště cením, přístupné pouze ve vztahu k milované osobě, stává se tato osoba niternou součástí mé identity.“⁵⁰ A když pak pochopíme, jak definujeme sami sebe a v čem tkví naše originalita, pak lépe poznáme, že se za vším skrývá cit pro to, co je smysluplné. Tím, že určíme, co je na naší odlišnosti smysluplné, tak tím určíme sebe samotné. Musí jít ale o tvrzení, které nepotřebuje nějaké další přesvědčení, či vysvětlení. Musí jít o tvrzení, které je smysluplné samo o sobě.

Věci získávají svůj význam na pozadí srozumitelnosti, což Taylor nazývá *horizontem*. A pokud chce člověk dojít ke smysluplnému sebeurčení, nesmí tyto horizonty popřít, jelikož jsou pramenem smyslu věcí. Tedy i autenticita musí být vysvětlována takovými způsoby, které neruší horizonty smyslu. „Taylorova ústřední teze říká, že autenticita a vlastní volba předpokládají sociální horizont, jenž utváří pozadí procesu individualizace.“⁵¹ Z čehož vyplývá, že jen díky horizontům, které jsou něčím daným, můžeme dojít k tomu, že nalezneme svou identitu, a tak se staneme plnohodnotnými bytostmi.

---

⁴⁹ TAYLOR, Charles. *Etika autenticity*. 1.vyd. Praha: Filosofia, 2001. 138 s. ISBN 80-7007-150-8, s. 38.

⁵⁰ Tamtéž, s. 38.

⁵¹ VELEK, Josef; NAGL, Ludwig. *Etika autonomie a autenticity: Meze etického univerzalizmu? Analýza knihy Charlese Taylora The Malaise of Modernity*. 1.vyd. Praha: Filosofia, 1997. 220 s. ISBN 80-7007-099-4, s. 34.

„Svoji identitu mohu určit jen na pozadí věcí, na nichž záleží. Autenticita není nepřitelem požadavků, které vycházejí z oblasti mimo jáství, naopak takové požadavky předpokládá.“⁵² Autenticita neboli současný ideál není založena pouze v oblasti vnitřních záležitostí, ona je především soustředěna na oblast záležitostí vnějších, na svět, společnost a na všechny ty požadavky, které jsou na nás kladeny. Pokud tedy chceme mluvit o identitě a autenticitě, je důležité uvědomit si, že se musíme zaměřit právě na tyto vnější záležitosti.

Proti této celé myšlence, o hledání identity a originality jedince, má výtky Ludwig Nagl. Ten totiž tvrdí, že pokud budeme blíže zkoumat utváření identity v dialogu, musíme zavést, na rozdíl od Taylora, dva pojmy. Já „a“, a Já „b“. Já „a“ je podle Nagla to Já, které vzniká intersubjektivně, se kterým se při vzniku identity už předem nějak počítá. Taylor se ani nezmiňuje o tom, že by toto Já „a“ třeba nemuselo ani prvotně existovat. A právě proti tomu vystupuje Nagl, který zdůrazňuje hlavně Já „b“, které vlastně teprve zapřičiňuje a vyjednává, že nějaké Já „a“ a s tím spojená identita může vůbec vzniknout. Taylor si je své meze vědom, ale ani tak ji podrobněji nezkoumá z hlediska morálně filosofických předpokladů. Vydává se pouze cestou distancovaného přístupu a kritiky.⁵³

3.5. Potřeba uznání ze strany druhých lidí

Kritikou současného ideálu neboli autenticity je to, že vybízí pouze k osobnímu porozumění sebe-uskutečnění. To způsobuje rozmach instrumentálního rozumu v některých skupinách. V rámci sebe-uskutečnění je vztah mezi lidmi až tím druhotným, proto nemají kterékoli větší vazby velký význam. Vztah sice může trvat až do smrti, ale nikde není řečeno, že tomu tak být má.

Tato myšlenka byla popsána v knize ze sedmdesátých let, kterou ale Taylor ve své knize blíže neurčuje. Tato kniha pojednává o tom, že když někam odjíždíme, tak většinu věcí necháváme za sebou. Opouštíme své role a díky tomu se dostáváme k sobě samému.⁵⁴

---

⁵² TAYLOR, Charles. *Etika autenticity*. 1.vyd. Praha: Filosofia, 2001. 138 s. ISBN 80-7007-150-8, s. 43.

⁵³ VELEK, Josef; NAGL, Ludwig. *Etika autonomie a autenticity: Meze etického univerzalizmu? Analýza knihy Charlese Taylora The Malaise of Modernity*. 1.vyd. Praha: Filosofia, 1997. 220 s. ISBN 80-7007-099-4, s. 35.

⁵⁴ TAYLOR, Charles. *Etika autenticity*. 1.vyd. Praha: Filosofia, 2001. 138 s. ISBN 80-7007-150-8, s. 45.

Začínáme jako autenticky jedineční, protože jsme se dostali sami k sobě a začali od začátku. V tomto případě se nám zde autenticita jeví jako soustředění se na jáství, a tudíž nás oddaluje od vztahů k druhým lidem. Přitom by podle Taylora měl být kontakt a dialog s druhými lidmi základem při hledání naší autenticity a identity. Avšak moderní myšlení nás přesvědčuje o opaku. V moderně se prosazuje individualismus, který zakládá soustředění se na jáství, a jelikož se nemůžeme z moderního myšlení nijak vymanit, je soustředění na jáství a zapomínání na druhé lidi velkým problémem. Protože málokdo se chce vzdát své svobody a individuality. Pak ale na ostatní věci i lidi pohlížíme jako na „ne-Já“ a bereme je jako pouhé suroviny, se kterými můžeme nějak disponovat.⁵⁵

Je důležité uvědomit si, že „ideál autenticity ztělesňuje určité představy o společnosti nebo přinejmenším o tom, jak by lidé měli společně žít. Autenticita je aspektem moderního individualismu, přičemž příznakem všech podob individualismu je, že nejen zdůrazňují svobodu jedince, ale také navrhují modely společnosti.“⁵⁶ Pokud si toto všechno uvědomíme, pak můžeme mluvit o tom, že jsme autentičtí a že jsme našli sami sebe, což je podle Taylora jediný způsob, jak se nezpronevřit našemu lidství, a jak být plnohodnotnými bytostmi.

Spolu s individualismem přicházejí také společenské modely. Taylor ve své knize popisuje dva druhy společenské existence. „První je založen na myšlence všeobecných práv: každý by měl mít právo a schopnost být sám sebou.“⁵⁷ Tato myšlenka je spojena s mírným relativismem, o kterém jsem se zmínila již dříve, ve smyslu hrozby individualismu a hrozící ztráty smyslu. Mírný relativismus je zde pochopen v tom smyslu, že by nikdo neměl kritizovat hodnoty druhého, každý má nárok na své vlastní hodnoty a mínění. „Za druhé tato kultura klade velký důraz na vztahy v intimní sféře, jmenovitě na citové vztahy.“⁵⁸ Tyto vztahy jsou pokládány za velmi důležité, pokud usilujeme o sebe-uskutečnění a sebe-odhalení. Tímto se tedy dostáváme k tomu, že „naše identita

---

⁵⁵ VELEK, Josef; NAGL, Ludwig. *Etika autonomie a autenticity: Meze etického univerzalizmu? Analýza knihy Charlese Taylora The Malaise of Modernity*. 1.vyd. Praha: Filosofie, 1997. 220 s. ISBN 80-7007-099-4, s. 21.

⁵⁶ TAYLOR, Charles. *Etika autenticity*. 1.vyd. Praha: Filosofie, 2001. 138 s. ISBN 80-7007-150-8, s. 46.

⁵⁷ Tamtéž, s. 46.

⁵⁸ Tamtéž, s. 47.

předpokládá uznání ze strany druhých.⁵⁹ Uznání jak ve sféře intimní, tak veřejné. „Autenticita se současně stává pojmem, který staví osobní identitu proti identitě sociální.“⁶⁰

Zhroucení společenských hierarchií a důstojnost jsou dvě změny, které způsobily, že se zájem o identitu a uznání stal nezbytný.⁶¹ Společenské hierarchické uspořádání bylo základem pro čest. Zde Taylor zmiňuje Montesquieua, který spojuje pojem cti s výsadou. Jde o výjimečnost, kdy je jenom někomu vzdána čest, a proto je výsadou. Oproti tomu stojí důstojnost, kterou má každý. Měli bychom se snažit, aby se uznání dostávalo všem, a to zejména v demokratických společnostech. „Důležitost uznání se však modifikuje a posiluje porozumění identitě, která se objevuje s ideálem autenticity. I tento proces souvisí s úpadkem hierarchicky rozčleněné společnosti.“⁶² Dříve bylo uznání ovlivněno postavením ve společnosti, osobní identita byla odsunuta. Tento sociální ideál byl oslaben právě díky ideálu autenticity, protože ten každého nabádá, aby se vydal na svoji vlastní cestu. Nastává tedy přesun ze sociální složky do složky niterné. Tento přesun znamená, že lidé už tolik nepohlížejí na veřejné mínění, kterým se ještě nedávno tolik řídili, ale konečně se začínají více ptát sami sebe, co vlastně chtějí, co mají dělat apod. Veřejné mínění je sice v pozadí, ale uznání ze strany druhých je stále důležité, hlavně pak uznání od rodiny, přátel apod.

Znovu zde tedy Taylor opakuje to, že pokud chceme poznat vlastní identitu, pomohou nám k tomu dialogy s druhými. Jde o určitou závislost na druhých, která tu vždy byla, neobjevila se až s autenticitou, jak si někteří myslí. Pouze se s autenticitou více zproblematizovala, proto se o ní začalo více mluvit.

Svou identitu poznáváme ve dvou případech. V rovině intimního života a ve společenské rovině. „Moderní kultura intimity“ zdůrazňuje význam milostných a přátelských vztahů v hledání autenticity.⁶³ V intimním životě svou identitu poznáváme skrze vztahy k druhým. Intimní vztahy jsou důležité, protože jsou spojeny s ideálem

---

⁵⁹ TAYLOR, Charles. *Etika autenticity*. 1.vyd. Praha: Filosofia, 2001. 138 s. ISBN 80-7007-150-8, s. 47.

⁶⁰ VELEK, Josef; STEINFATH, Holmer. *Etika autonomie a autenticity: Autenticita a uznání*. 1.vyd. Praha: Filosofia, 1997. 220 s. ISBN 80-7007-099-4, 45.

⁶¹ TAYLOR, Charles. *Etika autenticity*. 1.vyd. Praha: Filosofia, 2001. 138 s. ISBN 80-7007-150-8, s. 47.

⁶² Tamtéž, s. 48, 49.

⁶³ VELEK, Josef; NAGL, Ludwig. *Etika autonomie a autenticity: Meze etického univerzalizmu? Analýza knihy Charlese Taylora The Malaise of Modernity*. 1.vyd. Praha: Filosofia, 1997. 220 s. ISBN 80-7007-099-4, s. 34.

originální identity. Citové vztahy ukazují, jak dobře odolná je naše vnitřní identita, ukazují, kolik toho vydrží. Protože pouze tehdy, jsme-li si vědomi naší osobnosti a její neotřesitelnosti, tak pouze pak se můžeme k někomu připojit a vytvořit s ním náš nový a zároveň společný život. Nejprve je ale důležité, abychom si uvědomili sami sebe a byli si sebou samými jistí, až pak se můžeme oddat někomu druhému. I společenská rovina je velmi důležitá při utváření identity. Ve společenské rovině je identita utvářena pomocí dialogu s druhými. A zároveň je ve společnosti důležité rovnocenné uznání. Při odepření tohoto uznání se pak mluví o útlaku. Jde o to, že by měl každý mít prostor pro své myšlenky a jejich realizaci, nemělo by vládnout jedno stanovisko, které by bylo nutné pro všechny.

Z toho je zřetelné, že kultura autenticity upřednostňuje dvojí soužití. Ve společnosti jí jde o slušnost a spravedlnost a v intimních vztazích preferuje citové vztahy, protože formují identitu. Ve společnosti jde hlavně o uznání difference, nejde o to, zda se bavíme o muži či ženě, důležité je to, že „jsou bytostmi schopnými rozumně myslet, milovat, vzpomínat a v dialogu se uznávat.“⁶⁴

Toto uznání ale také vyžaduje společně sdílený horizont smyslu. Není důležité, jestli patříme k nějaké politické skupině, důležité je to, co nás hodnotově spojuje. V rámci vztahů s druhými lidmi se v intimní sféře utváří naše identita, proto je nelze považovat za instrumentální, na rozdíl od společenské sféry. Aby byly intimní vztahy instrumentální, musely by být nezávazné a takové být nemohou, pokud mají ovlivnit náš život. Při utváření své identity, utvářím jak svoji minulost, přítomnost, tak i budoucnost, ne jen sebe tady a teď. Pokud mám svou identitu, tak ke mně automaticky patří i vzpomínky, tedy minulost, a nějaké touhy a přání, tedy budoucnost. Identitu nejde brát jako pouhé bytí tady a teď, musíme vždy myslet na celé časové vymezení.

---

⁶⁴ TAYLOR, Charles. *Etika autenticity*. 1.vyd. Praha: Filosofia, 2001. 138 s. ISBN 80-7007-150-8, s. 53.

3.6. Sklon k subjektivismu a soustředění se na jáství

S kulturou současného ideálu souvisí dvě kultury. První považuje kulturu současného ideálu za sebestředné naplňování ideálu sebe-uskutečnění, za pouhý egoismus. A druhá kultura ji považuje za sebe-zahledění a opět egoismus. Proto se od sebe tyto dvě kultury nedají moc odlišit. Jsou totiž hodně podobné a hlavně se prolínají. Obě tyto kultury nastiňují obraz kultury narcismu, čímž Taylor myslí sebe-uskutečňování v sebestředném významu.

S tím souvisí individualismus, který se postupně v průběhu sedmnáctého století stává jediným možným hlediskem. Napomohly tomu sociální změny, rozvoj v myšlení, v cítění, v politice a v ekonomickém životě. Individualismus se začal prosazovat v každodenním jednání, a tak se stal právě tím jediným představitelným hlediskem.⁶⁵ Tento proces napomáhá kultuře autenticity ve smyslu sebestředné formy. Do přední pozice tu je stavěn jedinec, instrumentální rozum a stále častěji mobilita. Člověk musí být mobilní. Vyžaduje to po něm okolí. Musí se například stěhovat do většího města kvůli práci. Často se po zaměstnancích vyžaduje, aby neměli rodinné závazky, protože pak by byli omezení, kdyby se po nich chtělo, aby jezdili na služební cesty. V některých podnicích dokonce ani nechtějí, aby jejich zaměstnanci měli děti, protože pak by se nemohli věnovat naplno své práci apod. V tomto smyslu má kultura autenticity tendenci se znehodnocovat.

Tuto tendenci dále umocňují také vnitřní důvody ideálu autenticity. První takovou tendencí je sklon k sebestřednosti a druhou je „již asi sto padesát let trvajících směřování „vysoké“ kultury k určitému druhu nihilismu, k negaci všech horizontů smyslu.“⁶⁶ Což postupně prostupuje i do obecnější kultury autenticity. A toto další prostupování posiluje právě sebestředné formy projevu.

Jak už bylo řečeno, každý člověk je originální, z čehož plyne, že musí přijít na ten správný způsob, jak být sám sebou. Jednáním a řečí ukazuje, co je v něm to originální. K odhalení dochází právě díky vyjádření. „Jestliže se stáváme sebou samými vyjádřením

⁶⁵ TAYLOR, Charles. *Etika autenticity*. 1.vyd. Praha: Filosofia, 2001. 138 s. ISBN 80-7007-150-8, s. 57.

⁶⁶ Tamtéž, s. 59.

toho, čím jsme, a jestliže to, čím se stáváme, je hypoteticky originální, a nikoli vyplývající již z existujícího, pak to, co vyjadřujeme, není žádná nápodoba dříve existujícího, ale nový výtvar.⁶⁷ Umělci jsou originální skrze svá díla. Vytvářejí vždy něco nového a originálního a skrze svá díla jsou jedinečnými. Sebeobjevování probíhá právě díky tvoření. To vše ale zahrnuje nutnost představivosti. Zde Taylor úzce spojuje umění a sebeurčení.

Idea originality se spojila s myšlenkou autenticity a zastávají tu pozici, že je nutné bojovat proti kterýmkoliv vnuceným pravidlům. Pokud bychom se totiž museli řídit nějakými pravidly, pak už bychom to nebyli my. „To se stává tím zřejmější, čím více si uvědomíme, že požadavky autenticity jsou pevně spjaty s estetickým vyjádřením.“⁶⁸ Estetiku Taylor chápe jako něco, co se zrodilo v osmnáctém století. Zvláštnost umění přestala být napodobením skutečnosti a „začíná být identifikována s určitými druhy pocitu, které v nás vzbuzuje, přičemž jde o zcela osobitý pocit, jenž je odlišný od morálních a jiných forem pocitu.“⁶⁹

Autenticita v této době začíná být chápána podobně, jako se Kant vyjadřoval o kráse. Podle Kanta je krása uspokojením pro sebe samu a její účel spočívá v ní samé. Právě takto je nyní pojímána i autenticita, jako něco, co má svůj účel samo v sobě.⁷⁰ O autenticitě tedy můžeme říct, že „obsahuje nejen tvorbu a konstrukci, ale také odhalování, originalitu a často odpor vůči společenským pravidlům a potenciálně také vůči uznávané morálce, plus autenticita vyžaduje otevřenost k horizontům smyslu a sebeurčení v dialogu.“⁷¹

Dále se dostáváme k ideji svobody, o které Taylor tvrdí, že ač byla z počátku propojená s autenticitou, nakonec se od sebe odlišily. Autenticita byla sama touto ideou, šlo o to, že si každý může zvolit svou vlastní životní cestu. „V tom spočívá základ spojenectví. Ale to je právě to, co činí rozdíly ještě osudnějšími, neboť jestliže se myšlenka svobody sebeurčení zcela vyhroťte, neuznává už žádné hranice a neexistuje už nic, co bych musel při sebeurčující volbě respektovat.“⁷² Aby se autenticita sama neoslabovala, neměla by podle Taylora tedy následovat ideu svobody. K čemu opět docházíme, je to, že je kultura

---

⁶⁷ TAYLOR, Charles. *Etika autenticity*. 1.vyd. Praha: Filosofia, 2001. 138 s. ISBN 80-7007-150-8, s. 61.

⁶⁸ Tamtéž, s. 62.

⁶⁹ Tamtéž, s. 63.

⁷⁰ Tamtéž, s. 63.

⁷¹ Tamtéž, s. 65.

⁷² Tamtéž, s. 66.

autenticity vnitřně napjatá, jak Taylor často zmiňuje.

3.7. Boj pokračuje

Nyní chce Taylor hovořit hlavně o hodnotě ideálu autenticity. „Autenticita-podobně jako jiné stránky moderního individualismu, např. požadavek, který nás vyzývá k utváření vlastních názorů a přesvědčení – nás odkazuje ke způsobu života, v němž za sebe neseme větší zodpovědnost. To nám (potenciálně) umožňuje žít plnější a diferencovanější život, protože ho skutečně můžeme ve větší míře nazývat svým vlastním. Autenticita ve své vrcholné formě umožňuje bohatší způsob existence.“⁷³ Taylor uvádí, že hodnota ideálu autenticity nemá moc světlou budoucnost. Spíše se ukazuje, že společnost a její chování povede až k pocitu beznaděje. Tato beznadějnost je patrná hlavně u sociálních faktorů-oddanost práci, nutná mobilita, instrumentálnost. „Jelikož jsou tyto tendence zřejmě předurčeny k tomu, aby neustávaly a v některých případech dokonce sílily, budoucnost – jak se zdá – neslibuje nic jiného než stále větší míru narcismu.“⁷⁴

Společnost se ale neubírá pouze jedním směrem, těch směrů je více a důkazem toho je, že kolem této diskuze existuje mnoho sporů.⁷⁵ Společnost se tedy může ubírat směrem vpřed a i směrem vzad. Můžeme hovořit o dobré a špatné zprávě.

„Špatná zpráva to bude pro toho, kdo doufal v definitivní řešení. Autenticita, stejně jako všechny ostatní formy individualismu a svobody, otevírá věk odpovědnosti [responsibilization], jestli mohou užít tohoto pojmu. Právě tím, že se tato kultura rozvíjí, lidé za sebe musejí přebírat stále větší zodpovědnost. V samé povaze tohoto druhu nárůstu svobody je, že lidé mohou nejen hlouběji klesnout, nýbrž se také povznést. Nic už nezajistí systematický a nevratný výstup k výšinám.“⁷⁶

„Celá záležitost ale může být přijata také jako dobrá zpráva. Jestliže nelze nikdy

---

⁷³ TAYLOR, Charles. *Etika autenticity*. 1.vyd. Praha: Filosofia, 2001. 138 s. ISBN 80-7007-150-8, s. 71.

⁷⁴ Tamtéž, s. 73.

⁷⁵ Tamtéž, s. 74.

⁷⁶ Tamtéž, s. 74.

definitivně zaručit to nejlepší, pak se nelze vyhnout ani úpadku, ani trivializaci. Charakter svobodné společnosti činí provždy tuto společnost místem boje mezi vyššími a nižšími formami svobody.⁷⁷ Proto Taylor píše o tom, že boj stále pokračuje.

---

⁷⁷ TAYLOR, Charles. *Etika authenticity*. 1.vyd. Praha: Filosofia, 2001. 138 s. ISBN 80-7007-150-8, s. 74.

ZÁVĚR

Ve své práci jsem se snažila rozebrat část Taylorovy filosofie. Je to myslitel širokého zaměření, proto mluvím pouze o části. Snažila jsem se rozebrat jeho knihu *Etika authenticity* s přihlédnutím k dalším autorům Taylora komentujícím. Ukázala jsem, jak Taylor chápe ideál authenticity, jak je podle něho důležitá komunikace a úloha jazyka, a jak chápe uznání ze strany druhých. Popsala jsem, že Taylor nejde nějakou vytyčenou cestou, ale že se snaží nalézat cestu mezi kritiky a zastánci moderního filosofického myšlení. Snaží se obušovat hrany protikladných pozic, a tak se dostává k určité střední cestě. Tuto cestu ale také nepovažuje za zcela platnou. Taylor totiž tvrdí, že na všechny problémy je nutné pohlížet z mnoha hledisek a zkoumat důvody, proč se na tyto problémy ptáme. A pokud se takto budeme zajímat a ptát se na podstatu problému, teprve potom, podle Taylora, dojdeme ke správnému určení a pochopení daného problému.

V první kapitole, v rámci knihy *Etika authenticity*, jsem se zaměřila na problémy, které podle Taylora v moderní době přetrvávají. Jde hlavně o individualismus a instrumentalismus, ze kterých následně vyplývá ztráta svobody v politické rovině. Individualismus je v moderní době hodně rozšířený. Někteří lidé jsou rádi, jiní ne. Problémem je, že individualismus vede ke ztrátám smyslu. Jde o to, že dříve existoval určitý řád, ve kterém mělo vše své místo. Tento řád ale v moderní době není, a proto vše ztrácí svůj určitý význam a smysl. Lidé zacházejí se zvířaty a často i s ostatními lidmi jako se surovinami, a to je jeden z hlavních problémů právě zmíněného individualismu. Dalším problémem v moderní době je instrumentalismus, kterým Taylor myslí to, že se na všechno kolem nás a na všechny činnosti pohlíží z hlediska využitelnosti. Nic už neděláme jen proto, že nás to baví, nebo že to máme rádi. Vše co děláme, děláme jen za určitým využitelným cílem. A to je podle Taylora další důležitý problém. Poslední věcí, na kterou Taylor poukazuje je ta, že pokud takto ztrácíme smysl a jednáme instrumentálně, snadno sklouzneme od svobody v politické rovině. Nikdo nechce stát v čele, nikdo nechce ostatním velet. Proto se postupně z demokracie stává despotismus. Tím, že lidé mají přemíru svobody, tak se více stahují do soukromí a tudíž se do popředí dostává mírný despotismus. Což je třetí moderní problém, o kterém Taylor ve své knize píše.

Ve druhé kapitole jsem popsala to, jak Taylor vidí první moderní problém, kterým myslí individualismus a s tím související ztrátu smyslu. Individualismus lidí podporuje v tom, aby měli všichni své vlastní názory a hodnoty. V moderní společnosti by je neměl nikdo nutit do toho, co nechtějí. Všichni mají mít právo na své vlastní myšlenky. A stejnou cestou má i každý přijít na svou individualitu. Má přijít na způsob, kterým se dostane ke svému sebe-uskutečnění, ke své identitě. K moderní době ale nepatří jen tyto všechny výhody, s moderní dobou je spojeno i mnoho problémů. Sice si každý může dělat, co chce, ale musí taky myslet na to, aby se udržel v práci, aby práci dostal, nebo aby jeho děti měly dobré vzdělání apod. Tudíž si v podstatě nemůže dělat, co se mu zlíbí, musí jednat tak, aby to vyhovovalo jeho zaměstnavateli, nebo se musí stěhovat kvůli práci. A kvůli těmto společenským „nařízením“ je pak člověk vlastně dost omezen v tom, co může a nemůže dělat.

Ve třetí kapitole jsem popsala, jak Taylor vidí vznik autenticity, kterou spojuje s originalitou jedince. Pokud hledáme své autentické bytí či svou jedinečnou identitu, pak s tím je nutně spojené originální jednání a chování. Každý je přeci jiný, a tudíž se chová i jedná jinak, neboli originálně. Originalita je pro Taylora velmi důležitá. A pokud si uvědomíme svou originalitu, pak snáze dojdeme ke svému sebe-uskutečnění. A právě touto cestou se podle Taylora můžeme stát plnohodnotnými bytostmi, což by měl být náš cíl.

Ve čtvrté a páté kapitole jsem popsala úlohu druhých lidí v našem životě. Jde o to, že se stáváme autentickými díky uznání ze strany druhých. To, jak na nás ostatní pohlížejí, je pro nás důležité jak v rovině intimní, tak i v rovině veřejné. Naše identita se utváří i při diskusích, při kterých potřebujeme někoho druhého. Při popisování důležitosti diskusí, Taylor ještě zmiňuje důležitou funkci jazyka. Jazykem se nějak vyjadřujeme. Díky jazyku můžeme diskutovat s druhými lidmi, a tak vlastně utvářet sami sebe. I když hledáme svoji vlastní autenticitu, identitu a originalitu, tak jsme pořád určitým způsobem závislí na ostatních, protože nám záleží na tom, co si oni myslí.

V šesté kapitole se znovu tak trochu vracím k individualismu, což je jeden z hlavních problémů moderní doby. Lidé ztrácejí určité smysly věcí, hierarchii ve světě, která dříve panovala, a tak dochází k instrumentalismu. Na všechno pohlížíme z hlediska využitelnosti

a se vším jednáme jako se surovinou, která nás má dovést k našemu vytyčenému cíli.

A v poslední, tedy sedmé kapitole, popisují Taylorův přístup k hodnotě ideálu autenticity, o kterém si myslí, že nemá moc světlou budoucnost. Taylor tvrdí, že je tu několik cest, kterými se můžeme dát. Převládají ale dvě hlediska, dobré a špatné. Špatné to bude pro toho, kdo doufal, že nastane nějaké definitivní řešení. Autenticity s sebou totiž přináší čím dál tím větší zodpovědnost. Proto lidé musí přemýšlet nad tím, co dělají a jaké to bude mít následky. A na druhé straně to bude dobré pro toho, kdo se bál nějakého definitivního řešení. Když totiž není jistý nějaký dobrý konec, pak přeci není jistý ani konec špatný, či nějaký úpadek apod. V tomto smyslu jde o pozitivní názor, když můžeme doufat v to, že vše bude lepší, než je. Nic ale není jisté, proto Taylor mluví o tom, že boj mezi rozlišnými názory stále pokračuje.

Bibliografie:

- ABBEY, Ruth. *Charles Taylor / Ruth Abbey*. Oxford Princeton: Princeton University Press, 2000. 250 s. ISBN 0-691-05714-1.
- NIETZSCHE, F., *Tak pravil Zarathustra*. Přel. O. Fischer. Praha 1914, s. 8; pozn. překl. In: NAGEL, Ludwig. *Etika autonomie a authenticity: Meze etického univerzalizmu? Analýza knihy Charlese Taylora The Malaise of Modernity*. 1.vyd. Praha: Filosofia, 1997. 220 s. ISBN 80-7007-099-4.
- REMIŠOVÁ, Anna. *Dejiny etického myslenia v Európe a USA*. 1.vyd. Bratislava: Kalligram, 2008. 894 s. ISBN 978-80-8101-103-0.
- TAYLOR, Charles. *Etika authenticity*. 1.vyd. Praha: Filosofia, 2001. 138 s. ISBN 80-7007-150-8.
- TAYLOR, Charles. *Neduh moderny*. 1991. In: NAGEL, Ludwig. *Etika autonomie a authenticity: Meze etického univerzalizmu? Analýza knihy Charlese Taylora The Malaise of Modernity*. 1.vyd. Praha: Filosofia, 1997. 220 s. ISBN 80-7007-099-4.
- TAYLOR, Charles. *Sources of the Self. The Making of the Modern Identity*. Harvard University Press, Cambridge, Massachusetts 1989. In: NAGEL, Ludwig. *Etika autonomie a authenticity: Meze etického univerzalizmu? Analýza knihy Charlese Taylora The Malaise of Modernity*. 1.vyd. Praha: Filosofia, 1997. 220 s. ISBN 80-7007-099-4.
- TAYLOR, Charles. *Zdroje jáství*. In: NAGEL, Ludwig. *Etika autonomie a authenticity: Meze etického univerzalizmu? Analýza knihy Charlese Taylora The Malaise of Modernity*. 1.vyd. Praha: Filosofia, 1997. 220 s. ISBN 80-7007-099-4.

- VELEK, Josef; NAGL, Ludwig. *Etika autonomie a authenticity: Meze etického univerzalizmu? Analýza knihy Charlese Taylora The Malaise of Modernity*. 1.vyd. Praha: Filosofia, 1997. 220 s. ISBN 80-7007-099-4.
- VELEK, Josef; STEINFATH, Holmer. *Etika autonomie a authenticity: Autenticita a uznání*. 1.vyd. Praha: Filosofia, 1997. 220 s. ISBN 80-7007-099-4.